

POSTULATY WYBORCZE

W Polsce zarejestrowanych jest około 140 tysięcy organizacji pozarządowych. Gdyby potraktować organizacje pozarządowe, jako jednego pracodawcę, to wyprzedziłby on wszystkich największych pracodawców w polskiej gospodarce narodowej. Zatrudnienie w jego ramach znalazłoby o 110,4 tys. osób więcej (o 60,9%) niż u największego pracodawcy w Polsce.

Organizacje pozarządowe stały się partnerem dla państwa, samorządów terytorialnych i przedsiębiorców w zakresie zaspokajania potrzeb społecznych (co stanowi wyraz konstytucyjnej zasady pomocniczości). Organizacje uzupełniają działania publiczne oraz rynkowe. Działają tam, gdzie państwo, samorzady lub rynek nie mogą, bądź nie chcą działać. Mocno uwidoczniły to ostatnie wielkie kryzysy polityczno-społeczne – pandemia oraz wojna w Ukrainie.

Organy państwa mają konstytucyjny obowiązek zapewniania obywatelom i obywatelkom możliwości tworzenia i działania zrzeszeń oraz fundacji. Rolą państwa jest również zapewnienie warunków prawnych dla ich funkcjonowania.

Mając na uwadze powyższe, w trosce o rozwój sektora organizacji pozarządowych w Polsce, widząc istotne bariery prawne w jego funkcjonowaniu, chcąc stworzyć ramy do rzeczywistej współpracy z administracją publiczną, opartej na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności, a zarazem chcąc zapewnić jego niezależność, postulujemy:

1. podniesienie jakości dialogu obywatelskiego: należy zapewnić rzeczywiste, a nie tylko fasadowe rozwiązania instytucjonalne wzmacniające dialog obywatelski pomiędzy organizacjami pozarządowymi i władzą publiczną oraz umożliwić sektorowi organizacji pozarządowych artykułowanie jego interesów;
2. reformę finansowania aktywności obywatelskiej: na szczeblu lokalnym należy, w myśl realizacji prawa do zrzeszania się i konstytucyjnej zasady pomocniczości, wzmocnić i w sposób wyraźny oddzielić finansowanie aktywności obywatelskiej od zlecania organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych.; zmiana ustawy o finansach publicznych i wyjęcie z rygoru roczności budżetu środków, którymi dysponują organizacje pozarządowe w ramach zadań publicznych
3. reformę i uproszczenie systemu zlecania realizacji zadań publicznych: należy uznać organizacje pozarządowe za równoprawnych realizatorów zadań publicznych, w celu przywracania obywatelom i obywatelkom roli pierwszych wykonawców działań na ich rzecz i w celu ograniczania biurokratyzacji życia społeczno-gospodarczego (przy czym pierwszeństwo w realizacji zadań z zakresu pożytku publicznego realizowane zgodnie z konstytucyjną zasadą pomocniczości), a system zlecania realizacji zadań publicznych należy zreformować, poprzez jego uelastycznienie oraz dostosowanie do zmieniających się realiów działania organizacji
4. uelastycznienie budżetów projektowych : zwiększenie maksymalnej wartości małych dotacji z 10 do 30 tys. PLN i coroczna waloryzacja tej kwoty o wskaźnik inflacji, umożliwienie powszechnego rozliczania zadań przez rezultaty ustalone z JST, zapewnienie finansowania wieloletniego dla inicjatyw i usług publicznych bez

konieczności corocznego aplikowania o środki oraz wprowadzenie w konkursach rozwiązań gwarantujących środki na rozwój instytucjonalny organizacji pozarządowych (uelastycznienie budżetu): obowiązkowe powinno być uzasadnianie przez grantodawcę powodu i zasadności przyznawania dotacji mniejszej niż 80% kwoty wnioskowanej. Co do zasady należy unikać takiej sytuacji. Przewidzieć należy również możliwość konsultacji wniosku z grantodawcą, negocjacji przyznanej kwoty i zakresu przedmiotowego projektu.)

5. utworzenie specjalnego funduszu finansującego składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne dla osób zatrudnianych w NGO (nie tylko dla osób z niepełnosprawnościami)
6. systematyczne poszerzanie obszarów aktywności obywatelskiej oraz zwiększanie ilości wieloletnich zadań powierzanych do realizacji organizacjom pozarządowym
7. zwiększenie dostępności innych źródeł finansowania: należy umożliwić oraz ułatwić organizacjom pozarządowym korzystanie z innych źródeł finansowania, w tym zapewnić jak najszybszy dostęp do funduszy unijnych (m.in. poprzez wprowadzanie grantów na wkłady własne celem umożliwiania aplikowania po wysokie środki, które zapobiegałyby niestabilności zatrudnienia w sektorze, zwiększały PKB w regionach)
8. świadoma i konsekwentna polityka państwa (również na szczeblu samorządowym), budowania siły NGOs przez tworzenie trwałych miejsc pracy w organizacjach
9. stworzenie dogodnych warunków prawnych i proceduralnych do systematycznego uwłaszczania NGOsna majątku należącym do państwa , w tym samorządów

Powyższe propozycje zostały zebrane i merytorycznie opracowane przez zespół ekspertów i rzeczników pracujących w projekcie „*Naprawdę nie masz wpływu? Ku stabilizacji zatrudnienia w NGO*” finansowanego z dotacji programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy finansowanego przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG. Podczas opracowywania posłużono się wnioskami ze spotkań sieciujących realizowanych w projekcie, wynikami badań raportów <http://kustabilizacjingo.org.pl/oprojekcie/raporty-z-badan/> oraz opracowaniami zespołu OFOP.